

Prikaz

Rukopis primljen 24. 6. 2022.

Prihvaćen za tisak 30. 6. 2022.

<https://doi.org/10.22210/govor.2022.39.05>**Branka Šegvić***abm.prijevod@gmail.com*

Jezični centar Sintagma, Split

Hrvatska

XXXVI. međunarodni znanstveni skup HDPL-a *Standardni i nestandardni idiomi*. Osijek, Hrvatska, od 9. do 11. lipnja 2022. godine

Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku (HDPL) svake godine okuplja stručnjake s ciljem promicanja znanstvenih postignuća u području primijenjene lingvistike i lingvističke struke. 36. međunarodni znanstveni skup pod nazivom "Standardni i nestandardni idiomi" organizirao je i ugostio Filozofski fakultet u Osijeku. Uz izvrsnu koordinaciju predsjednice HDPL-a Ane Mikić Čolić (Filozofski fakultet u Osijeku) i tajnice udruženja Maje Glušac (Filozofski fakultet u Osijeku), tijekom tri dana skupa, od 9. do 11. lipnja 2022. godine, raspravljalo se o statusu organskih i neorganskih idioma, odnosu preskripcije i preskriptivizma, odnosu vladanja jezikom i našega stava prema jeziku. U prilog tome da je tema skupa aktualna, zanimljiva i inspirativna govore i brojke. Konferencija je okupila 140 sudionika, a njezin međunarodni karakter potvrđuje i sudjelovanje kolegica i kolega iz Bosne i Hercegovine, Njemačke, Austrije, Poljske i Nizozemske.

Velik broj tema iz područja fonetike, morfologije, retorike, analize diskursa, pragmatike, sociolingvistike i kognitivne lingvistike omogućio je različite uvide i pristupe standardnim i nestandardnim idiomima, preskripciji i preskriptivizmu, dijalektologiji, varijetetnosti jezika te jezičnoj komunikaciji općenito.

Znanstveni skup otvorile su članice Organizacijskoga odbora izv. prof. dr. sc. Maja Glušac i izv. prof. dr. sc. Ana Mikić Čolić te prodekanica za nastavu i studente Filozofskoga fakulteta u Osijeku prof. dr. sc. Sanja Jukić. U svojim pozdravnim govorima izrazile su zadovoljstvo zbog ponovnoga fizičkoga okupljanja nakon zahtjevnoga pandemijskoga razdoblja te zahvalile sudionicima na sudjelovanju i znanstvenome doprinosu.

Nakon svečane ceremonije otvorenja, radni dio skupa započeo je s četiri paralelna izlaganja. U svečanoj dvorani Gordana Varošaneć-Škarić s Odsjeka za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i Branka Šegvić održale su izlaganje na temu erističkoga dijaloga u govoru političara na poziciji moći usporedivši retoriku predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i premijera Andreja Plenkovića. Paralelno je Silvija Ćurak s Filozofskoga fakulteta u Osijeku govorila o hungarizmima u govoru santovačkih Hrvata. Sandra Mardešić s Odsjeka za talijanistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu te Andrea Svilarić izložile su rezultate analize udžbenika talijanskoga jezika za gimnazije, a Iva Barić s Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji govorila je o međujezičnome utjecaju i metajezičnoj svjesnosti u ovladavanju trećim jezikom. Time je otvoren i radni dio 36. međunarodnoga znanstvenoga skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku. Tijekom tri dana sudionici su na izbor uvijek imali četiri paralelna izlaganja, odnosno sekcije. Svaka sekcija imala je svoga predsjedavajućega, a izlaganja su grupirana po sekcijama u skladu s temama, odnosno područjima znanstvenoga interesa.

Uz četiri plenarna izlaganja na skupu je predstavljeno i šest knjiga. Prvo plenarno izlaganje pod naslovom *O standardnom idiomu iz kognitivne perspektive* održao je prof. dr. sc. Branimir Belaj s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta u Osijeku. Oslanjajući se na deskriptivni alat kognitivno-lingvističkoga uporabnoga modela, u svome izlaganju i radu profesor Belaj polazi od pretpostavke da svaka uporabno frekventna konstrukcija mora biti i standardna, odnosno normativna. Normu shvaća kao popis i opis uobičajenih frekventnih konstrukcija, tj. konstrukcija koje se koriste i samim time jesu pravilne. Navodi kako se standardni idiom u tome smislu ne poistovjećuje s onim kako treba govoriti i pisati, već s onim kako se govori i piše. Ovakav pristup potkrepljuje i nizom primjera različitih razina jezičkoga opisa.

Drugo plenarno izlaganje naslovljeno *Standard, kvazistandard i nestandard: tragikomedija zabuna* održao je prof. dr. sc. Mate Kapović s Odsjeka za lingvistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. U svome izlaganju preispituje postojeću normu i standard te zagovara fleksibilniji pristup temeljen na suvremenoj sociolingvistici. Predstavio je, između ostaloga, i jezična pravila na kojima se inzistira u lektorskim krugovima, a za koja smatra da su lingvistički neutemeljena.

Sljedeće plenarno izlaganje održala je prof. dr. sc. Anita Peti-Stantić s Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu na temu *Prošlo u sadašnjem: uloga intelektualnog vokabulara u jezičnoj kulturi*. Izlaganjem je predavačica sagledala ulogu intelektualnoga vokabulara u jezičnoj kulturi te posljedice

njezina zanemarivanja s obzirom na utjecaj koji takve posljedice imaju na psihološki i sociološki status, društvenost jezika i sposobnost društva da izrazi ono što mu je potrebno. Profesorica Peti-Stantić u svome je izlaganju ponudila argumente za čitanje, posebice popularnoznanstvenih tekstova, kojima se podiže jezična kultura.

Posljednje plenarno izlaganje održala je prof. dr. sc. Lidija Cvikić s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U predavanju naslovljenome *Hrvatski standardni jezik i nestandardni idiomi: što nas o njima (zapravo) uči škola?* naglašeno je kako učenici tijekom nastave hrvatskoga jezika razvijaju i stavove prema hrvatskim standardnim i nestandardnim idiomima. Prezentirajući rezultate analize udžbenika hrvatskoga jezika i istraživanja provedenoga s učiteljima i studentima učiteljskoga studija, pokušala je razjasniti percepciju i stavove govornika hrvatskoga jezika o standardnim i nestandardnim idiomima te faktore koji na takvu percepciju utječu.

Tijekom dva termina rezervirana za predstavljanje knjiga, predstavljeno je ukupno šest knjiga. Prvog dana skupa Leonard Pon predstavio je knjigu *Njemački jezik u školstvu i javnom životu grada Osijeka kroz povijest*, autorice Ljubice Kordić. Marina Vinaj i Tihomir Engler predstavili su *Esekerski rječnik – Essekerisches Wörterbuch*, drugo, dopunjeno i poboljšano izdanje, autora Velimira Petrovića, a Lidija Cvikić predstavila je knjigu Renate Šamo *Uvod u jezik i (ino)jezični razvoj*. Drugoga dana skupa Diana Stolac i Marina Marinković predstavile su *Priču o jednom Kajuu*, autora Bojane Schubert i Grge Petrova. Knjigu autorice Kristine Cergol *Etika istraživanja u primijenjenoj lingvistici* predstavio je Marijan Palmović, a Anita Peti-Stantić predstavila je knjigu na engleskome jeziku skupine autora (Zrinka Kolaković, Edyta Jurkiewicz-Rohrbacher, Björn Hansen, Dušica Filipović Đurđević i Nataša Fritz) naslovljenu *Clitics in the wild. Empirical studies on the microvariation of the pronominal, reflexive and verbal clitics in Bosnian, Croatian and Serbian / Klitike u divljini. Empirijske studije o mikrovarijantnosti pronominalnih, refleksivnih i glagolskih klitika u bosanskom, hrvatskom i srpskom*.

Drugi dan skupa bio je rezerviran i za izbornu skupštinu Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku na kojoj su prisustvovali svi članovi udruženja. Na skupštini je izglasano novo predsjedništvo, predsjednik i tajnik udruženja. Za predsjednika Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku izabran je Leonard Pon, dok je Ivana Šarić Šokčević izabrana za tajnicu udruženja. Novoizabrani članovi predsjedništva su Draženka Molnar (Osijek), Renata Šamo (Pula), Ivana Bašić (Zagreb), Nataša Košuta (Rijeka), Marijana Kresić Vukosav (Zadar), Anita Runjić-Stoilova (Split) i Nives

Vidak (Dubrovnik). Mandat novoga vodstva HDPL-a počinje 26. rujna 2022. godine.

Uz znanstvene konferencijske aktivnosti, sudionici skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku sudjelovali su i u bogatome društvenome programu. Svečani domjenak u hotelu Osijek organiziran je prvu večer skupa kao izvrsna prigoda za upoznavanje kolega u neformalnome okruženju. Smješten u samome centru Osijeka, na najdužoj i najljepšoj šetnici uz rijeku Dravu, hotel Osijek idealno je mjesto za umrežavanje i uživanje u pogledu na riječnu luku i baranjsku ravnicu te ima bogatu gastronomsku ponudu. Druge su večeri sudionici skupa posjetili Zmajevac i restoran i vinariju Josić. Posjet živopisnome vinskome podrumu iz 1935. godine i kušaonici vina obitelji Josić omogućio je sudionicima skupa doživjeti autentičnu Baranju. Nakon posjeta vinskim podrumima i kušanja vina, sudionici su uživali u vrhunskome gastronomskome iskustvu u ambijentu koji objedinjuje tradicionalne i rustikalne elemente sa suvremenim dizajnom. Ovo je iskustvo uspomena koje će se svi sudionici skupa zasigurno rado prisjetiti.

Svi sudionici skupa, uz promotivne poklone, dobili su i Knjigu sažetaka 36. međunarodnoga znanstvenoga skupa koju su uredile Maja Glušac i Ana Mikić Čolić, a izdao Filozofski fakultet u Osijeku. Uz Knjigu sažetaka, sudionici su dobili i Zbornik radova s prethodnoga, 35. međunarodnoga znanstvenoga skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku pod nazivom *Jezik u digitalnom okruženju*. Zbornik je izdalo Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, a uredile su ga također Maja Glušac i Ana Mikić Čolić, čime su još jednom potvrdile svoju predanost i strast prema radu na napretku Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku.

Svečana ceremonija zatvaranja skupa održana je u svečanoj dvorani zadnjega dana skupa, 11. lipnja 2022. godine. Organizatorice skupa zaključile su konferenciju te zahvalile sudionicima na sudjelovanju i znanstvenome doprinosu, unatoč zahtjevnoj pandemijskoj prošlosti i još zahtjevnijoj ratnoj sadašnjosti. Predstavile su novo predsjedništvo te mu zaželjele sreću i uspjeh u budućim konferencijama. Prigodu su iskoristile i za poziv svim sudionicima na sudjelovanje u sljedećemu, 37. međunarodnome znanstvenome skupu HDPL-a, koji će također biti održan na Filozofskome fakultetu u Osijeku. Nisu propustile zahvaliti ni pokroviteljima – Filozofskome fakultetu u Osijeku, Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osječko-baranjskoj županiji i osječkim tvrtkama – na razumijevanju i suradnji te svim suradnicima (članovima Organizacijskoga i Programskoga odbora, članovima Nadzornoga odbora i Predsjedništva, recenzentima, lektorima, prevoditeljima) na

susretljivosti i pomoći u pripremi još jednoga uspješnoga skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku i pripadajuće Knjige sažetaka. U ime svih sudionika skupa organizatoricama je, uz prigodni govor, na predanosti, uspješnoj organizaciji i ugodnome druženju zahvalila Jagoda Granić.

Zaključno, može se reći da je još jedan skup Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku uspješno priveden kraju. To je posebno impresivno imajući na umu da je prethodnih nekoliko skupova održano u virtualnom okruženju zbog izazovnih uvjeta i neizvjesnosti situacije uzrokovane brojnim krizama koje su nas zatekle – od pandemije COVIDA-19 do rata na 'vratima Europe'. S obzirom na to da je ovo prva prigoda za ponovno okupljanje kolega znanstvenika uživo, logično da se od konferencije očekivalo puno i da je pred organizatorima bio velik izazov i posao. Svakako, 36. izdanje međunarodnoga znanstvenoga skupa HDPL-a ispunilo je očekivanja i sudionika i organizatora, omogućilo različite uvide u problematiku standardnih i nestandardnih idioma iz različitih gledišta, dovelo do novih pitanja i ideja za buduća istraživanja i suradnje u području primijenjene lingvistike. Cijela konferencija značajno je doprinijela razvoju i razumijevanju postojeće jezične kulture, statusa organskih i neorganskih idioma te primijenjene lingvistike općenito. Bilo je to vrijedno iskustvo u kojemu su uživali i iz kojega su učili svi sudionici te će ga se zasigurno sjećati kao još jednoga dragocjenoga i poticajnoga skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku.
